

Stilling, der er bedre end den uheldige Stilling at være udsat for at faae Opsigelse med $\frac{1}{2}$ Aars Frist. Hertil skal nu Flertallet bemærke, at naar man vil tale om, hvad der er billigt ved Ordningen af et saadant Forhold, maa man ikke indskrænke sig til at se til den ene Side, men man maa ogsaa se til den anden Side, saaledes, at der kan tales om Billighed til begge Sider. Det mener Flertallet, at Mindretallet har overset, thi det kan ganske vist gjerne indrømmes, at for Leiehusmændene vil det være en Behagelighed, hvis der tilfikkres dem, at de kunne sidde uden at risikere nogen Opsigelse i 12 Aar, naar de opfyldte deres Pligter, men for at det kan blive Tilfældet forudsættes vistnok, at man maa tilføie en Bestemmelse om, at det ikke er tilladt at nedlægge Husene eller tage Jord fra dem, thi ellers frygter jeg meget for, at det snart vilde komme dertil, at de fleste Leiehusmænd forsvinde. Men giver man en saadan Bestemmelse, maa man ogsaa se paa, hvorvidt den er billig overfor Husenes Eiere, og Huseierne ere jo det store Flertal — de udgjøre mellem 82 og 83 pCt. af samtlige Husmænd — og de have da ogsaa Krav paa, at der tages Hensyn til dem, saaledes at et Forslag, hvorved man vil forbedre Fæste- og Leiehusmænds Raar, bliver billigt ogsaa for deres Bedkommende. Men det tror jeg ikke kan siges om Forslaget, saaledes som Mindretallet ønsker det vedtaget; thi derefter vilde Huseierne stilles paa den Maade, at de ikke kunde udleie deres Huse uden paa 12 Aar, medens de paa den anden Side stadig maatte være udsatte for, at Leierne opsaage med et halvt Aars Varjel, og fremdeles vilde de være pligtige til at give Erstatning for Forbedringer, som Leierne havde foretaget. Overfor dem af Godseierklassen og Gaardmandsklassen, der iie Huse, er dette ikke ganske billigt; men jeg tror at kunne sige, at det er ligesom ubilligt overfor Selveier- og Arvefæstehusmændene — og det er langt de fleste — idet de ville blive stillede saaledes, at de jo ikke engang kunne tage Noget til Leie som Indsidder hos sig, uden at de skulde lade Bedkommende sidde i 12 Aar, naar han ellers opfyldte sine Pligter. Det er ikke blot dem, der udleie et helt Hus, der blev saaledes stillede, men det er efter Forslagets § 5 ogsaa dem, der udleie Dele deraf, og Resultatet vil blive for Husmændene, Selveiere og Arvefæstehusmænd, saavidt jeg skjønner, at de ikke kunne risikere at leie Husene bort; thi de vilde da være ganske usikkert stillede med Hensyn til om Leieren vilde blive boende i 12 Aar eller om han

ikke en sjon Dag fandt paa at sige dem op; ligesom der heller ikke kunde være Tale om at tage Noget tilhuse hos sig; det vilde næsten være endnu mere risikabelt; thi Bedkommende havde da Ret til at blive i 12 Aar. Hos os er det jo saa, at Wgtesæller, der ikke stemme overens, kunne blive separerede med temmelig kort Varjel. Men her skulde Forholdet altsaa være det, at naar en Husmand fik en Anden ind i sit Hus, som havde leiet en Del af det, skulde han være viet til ham i 12 Aar, selv om det var en nok saa ufredelig Kammerat, han havde faaet ind. Det vilde være en høist mislig Ting. Hertil kommer nu det, at man heller ikke kan sige, at der foreligger Noget, hvorefter det kan paastaas, at der er en virkelig Trang til en saadan Bestemmelse til Bestyttelse for Fæste- og Leiehusmænd. Der foreligger ikke Noget om, at de behandles inhumant i nogen Maade. At det af en af Forslagsstillerne i det andet Thing er blevet paastaet, at der forelaa saadanne Forhold — jeg tror, det var paa Ballø Stift — det veed jeg nok; men det er blevet opløst, at det ingenlunde forholder sig saaledes. Man har paaberaabt sig, at det vilde være nødvendigt at træffe saadanne Bestemmelser af nationaløkonomiske eller agronomiske Hensyn, for at vi ogsaa kunde faae den Jord, som høre til Husene, godt og forsvareligt dyrket. Heller ikke i saa Henseende foreligger der imidlertid nogen Oplysning om, at der har været Banfærligheder for en Husmand, som vil dyrke sin God paa en intensiv Maade, f. Ex. væsentlig som Hæbebrug, ved ad privatretlig Veie at komme overens med Eieren om en Ordning, hvorved han sidder sikret for en saadan Tid, at han kan være tjent dermed. Af disse Hensyn kan man altsaa ikke indlade sig derpaa. Der er anført endnu et andet Hensyn, nemlig det, at den kortvarige Leie var demoraliserende i politisk Hensende, og at man derfor burde søge at gjøre Leieforholdet langvarigt. Jeg tror nu ikke, at det egentlig kan siges, at den kortvarige Leie er demoraliserende i politisk Hensende, i hvert Fald ser jeg ikke, hvorledes det da vil staa til i Kjøbenhavn og Kjøbstæderne, kortvarigt Leiemaal er det sædvanlige. Meningen er vel snarest den, at den Onskning, at en Mand er økonomisk afhængig af en Anden, medfører, at han er lettere udsat for Agitationens demoraliserende Indflydelse, og det kan nok være, at dette forholder sig saaledes. Men det gjælder da ikke blot om Husmændene, det gjælder jo da ogsaa i mangfoldige andre Forhold, f. Ex. om Debitor i Forhold til Kreditor, om den med egen Husstand